

Važnost čitanja i specifične teškoće učenja

Na samom početku školovanja nekoliko je faktora koji će “odlučiti” hoće li dijete biti uspješno u školi. Naravno, **djetetove sposobnosti** (i to ne samo intelektualne, već i emocionalne i socijalne) su vrlo važne. Međutim, **pripremljenost djeteta za školu** je od osobitog značaja jer će pomoći djetetu da se lakše uključi u novu sredinu i školske zadatke. Također, veliku ulogu ima i **motiviranost** djeteta za školu, a koja uvelike ovisi i o vama roditeljima.

Obiteljsko ozračje bi bez iznimke trebalo biti usmjereno na to da potiče dijete. Dijete se u svojoj obitelji treba osjećati voljeno i prihvaćeno, pa bi time roditelji i trebali težiti da svom djetetu približe **radost učenja**.

Zašto je važno čitanje?

Čitanje je glavno sredstvo učenja. Bez čitanja dijete ne može usvajati nova znanja niti napredovati. Isto kao i kod drugih vještina poput plivanja, vožnje biciklom i slično, čitanje se usavršava vježbanjem. Dijete bi trebalo čitati što više, a manje vremena besciljno lutati na računalu i internetu. Naravno, bilo bi dobro kada bi roditelji od malih nogu djeci čitali priče, i nudili im slikovnice, časopise. Osobito je lijepa navika uspavljivanja čitanjem i razgovorom sa djetetom koje im jamči lijep i miran san.

Što to znači dobro čitanje?

Nakon što su savladala glasovnu analizu i sintezu, djeca uče pravilno čitati i pritom poštuju rečenične znakove. **Važno je, ne samo imati dobru tehniku čitanja, već i misliti na ono što čitamo te, ono najvažnije, razumjeti što smo pročitali.** Učenici za potrebe učenja čitaju tiho (u sebi) i glasno (izražajno). U radu kod kuće slijedite upute učiteljice.

Kako postati dobar čitač?

Nakon savladavanja čitanja i pisanja dijete polako napreduje i usvaja sve više znanja. Nastavni sadržaji su često bogati ilustracijama, ali i popratnim tekstom kojega je opsegom sve više.

Prva i najvažnija stvar je koncentracija! Nije dobro prepustiti se mislima na igru, televizijski

program, razonodu, a istovremeno čitati i učiti. Važno je dijete upozoriti na usmjerenost na čitanje i učenje. Kod većeg teksta, prvo čitamo tekst u cijelosti kako bi shvatili bit, a potom pažljivo čitamo dio po dio. Vrlo je važno da dijete istakne ono što ne razumije! **Nikako nije dobro učiti napamet, pomognite djeci i objasnite im ono što ne razumiju sami.** S vremenom i sazrijevanjem, djeca polako uče podcrtavajući glavne misli iz teksta, te mogu odrediti što je u pročitanoj tekstu glavno, a što sporedno (ovo je jedna od najvažnijih strategija učenja!). Dobra je strategija i prepričavanje pročitanoj svojim riječima, u kojem slučaju bi djeca trebala shvatiti pouku i uzročno-posljedičnu povezanost naučenih činjenica.

Ne treba zanemariti ni uvjete učenja: prostor za učenje bi trebao biti dovoljno svijetao, prozračan i ugodan za boravak i rad. Pripazite da dijete ima svoj mir, da ga ne ometaju ukućani. Dugo učenje i čitanje umara pa smo i manje uspješni. Vrijeme je tada za odmor i predah - u igri i opuštanju!

Što znamo o djeci sa teškoćama u čitanju i pisanju?

Unatoč mnogim preduvjetima uspješnog početnog čitanja i pisanja, problemi se ipak relativno često primjećuju u školske djece. Specifične teškoće čitanja i pisanja, pa i računanja, mogu se predvidjeti već u predškolskoj dobi (*zato je važno primjećivati razlikuje li dijete glasove i redosljed glasova - što je predfunkcija za pisanje te da li slušno sintetizira glasove u riječ - što je predfunkcija za čitanje*).

Kada dijete ima teškoća u usvajanju čitanja i pisanja, te teškoće postaju više primjetne u starijoj dobi. Nažalost mnogi tu činjenicu pripisuju ili nedovoljnom učenju ili lijenosti djeteta! Roditeljima se često čini da takvo dijete nije niti zainteresirano za školu. Međutim, radi se o tome da djetetu radni zadaci postaju teški do te mjere da tek prividno gubi interes, učenje izbjegava jer uviđa da ne može pratiti određeni tempo, a dijete ni samo ne zna što ili kako nešto napraviti. Naravno, za razvijanje pravilnog stava prema problemu treba dobro razlučiti radi li se uistinu o specifičnim teškoćama ili imamo tek početne teškoće i još donekle nezrelo dijete kojem možda treba malo više vremena i vježbe.

Specifične teškoće u učenju

Specifične teškoće pisanja (disgrafija) i čitanja (disleksija) - nemogućnost djeteta da savlada vještinu pisanja i čitanja prema uopćenim načelima, uz prisutnost tipičnih pogreški - **nikako nisu rezultat smanjene inteligencije.** Događa se da dijete sa svim svojim mogućnostima, urednim sluhom i vidom ne uspijeva pravilno ovladati čitanjem i pisanjem zbog nezrelosti dijelova mozga koji su odgovorni za finu motoriku ruke, slušnu pažnju te vizualno-prostornu orijentaciju. Takva djeca se rano uočavaju na nastavi, međutim tek stručnjak može nakon praćenja djeteta reći radi li se o specifičnim teškoćama.

Neki od primjera sumnjivih pogreški bi bili:

- Zamjena slova (b-d, b-l, n-m, a-u, ..), premještanje slogova
- Izostavljanje ili dodavanje slova, nedovršene riječi, propuštanje slogova
- Zrcalno pisanje slova (okretanje slova na drugu stranu)
- Nema razmaka između riječi i rečenica, nepridržavanje margina u bilježnici
- Nečitak rukopis, naglo kolebanje rukopisa od sitnog prema krupnom

Sve ovo, može ali i ne mora biti siguran znak da vaše dijete ima specifične teškoće. Zato je važno surađivati sa učiteljicom i stručnjacima na koje vas možemo uputiti kako bi učinili najbolje za vaše dijete! Uz pravilan stav, vježbu i podršku, dijete sazrijeva i napreduje, i nema razloga da ne bude odličan đak!

Što možemo učiniti?

- Kada primijetimo da dijete ima moguće specifične teškoće, tada je **najvažnije na vrijeme se obratiti stručnjaku**. Čekanje da “sve dođe na svoje mjesto” neće pomoći, dapače.
- Pazite da dijete redovito pohađa vježbe kod logopeda.
- Pomognite djetetu u školskim obavezama, ali ne zaboravimo da su to djetetove zadaće, a ne vaše. Ne požurujte dijete, ne ističite problem, pružajte mu podršku i sigurnost.
- **Nagradite dijete za uloženi napor, a ne rezultat.**
- Nemojte uspoređivati vaše dijete sa drugom djecom i načinom na koji ta djeca napreduju, radije obratite pažnju na sve male korake vašeg djeteta koji će dovesti do uspjeha!

Pripremila: Anita Dujela, šk. pedagog